

Takistussõidu areng eestis

Ratsutamine ja ratsasport on inimeste meeli köitnud läbi aegade. Ratsutamine pakub inimesele unikaalse võimaluse teha ja nautida koostööd hobusega – loomaga, kes ajaloo vältel on olnud inimese kõrval igapäevatoos, sõjatandril, aga ka meelelahutustes, s.h. spordis.

Ratsutamise takistussõit, mis demonstreerib hobuse vabadust, energiat, võimekust ja allumist ratsanikule takistuste ületamisel, on üks levinumatest ratsaspordialadest nii maailmas kui Eestis. Esimene ametlik takistussõidu võistlus peeti 1864.aastal Dublinis. Umbes 20. sajandi alguseni, võib öelda, et isegi Esimese maailmasõjani ei tuntud sellist takistussõitu, mis tänapäeval levinud on. Kaasaegsele takistussõidule pani aluse itaallane Frederico Caprilli. Olümpiaalaks tunnustati ratsutamise takistussõit 1912. aastal.

Esimesed ratsutamise võistlused Eestis peeti Tartus 1921.aastal. 1922.aastal asutati Hobuseasjanduse- ja Arendamise Armastajate Ühing, mille ülesanneteks said ratsaspordi ja hobusekasvatuse edendamine riigis. 1940-ndate aastate alguseks oli Eesti ratsaspordis saavutatud tase, mis lubanuks meie riigi esindajatel konkureerida Euroopa teiste riikide esindajatega, paraku võtsid II maailmasõda ja nõukogude okupatsioon selle võimaluse.

Ratsutamise takistussõidu areng Eesti NSV-s algas sõjajärgseil aastail. Arengut toetasid ratsaspordiinstruktorite ettevalmistamine vabariigi kõrgkoolides (TRÜ ja TPI), ratsutamise viljelemine kolhoosides ja sovhoosides, ratsutamisosakondade loomine laste ja noorte spordikoolide juurde. Ehkki spordiala arengut takistasid ratsutajate kesised treeningutingimused ja ebapiisava kvaliteediga hobukoosseis, jõudsid mitmed Eesti NSV takistussõitjad üleliidulistel võistlustel kõrgetele kohtadele. Esimese eestlasena pääses Nõukogude Liidu koondvõistkonda Jüri Villemson, kes 1963.aastal osales Euroopa meistrivõistlustel.

1970-ndatest aastatest alates hakkasid ratsutajate treeningutingimused paranema – avati uued ratsaspordibaasid Niitväljal (1976), Jüris (1980), Tallinnas (1990) ja Luunjas (1990). 1980-ndatel aastatel kerkisid esile uued andekad takistussõitjad Pille Elson, Rein Pill, Konstantin Prohhorov jt. 1990.aasta 26.märtsil taasasutati Eesti Ratsaspordi Liit (ERL)- organisatsioon, mis asus juhitima ratsaspordialast tegevust Eestis.

Nõukogude Liidu kokku varisemisega ja Eesti Vabariigi taasiseseisvumisega 1991.aastal lagunes kõik senitehtu ka Eesti takistussõidus. Spordikoolid kaotati, hobused müüdi maha ning uues majanduslikus olukorras langes takistussõidu tase kiiresti. Õnneks oli Eesti ratsasportlaste ja ERL ametnike seas aktiivseid ja missioonitundega inimesi, kes oma ala arengu eest hea seisid.

Vabariigi iseseisvumise järgselt avarduis võimalused suhelda välisriikidega. 1992.aastal sai ERL-st Rahvusvahelise Ratsutamise Föderatsioon (FEI) liige. 1993.aastal korraldati Eestis esimesed ratsutamise takistussõidu rahvusvahelised suurvõistlused – Volvo MK-etapp.

1990-ndate aastate keskel hakkas ratsutamise takistussõidu olukord jõudsalt paranema. Aluse sellele löid Eesti majanduse arengu kiirenemine ja üldise heaolu kasv riigis. Tekkisid sponsorid,

kelle toel oli võimalik takistussõitu kui võistlusala edendada. 1990-ndate aastate tuntuimateks takistussõitjateks olid Rein Pill, Pille Elson, Tõnu Rähn ja Andres Treve, endast andsid märku noored takistussõitjad Hanno Ellermann, Heiki Vatsel ja Gunnar Klettenberg. 1997.aastal jõudis Rein Pill esimese eestlasena Göteborgi MK- finaali.

2000-ndad aastad on Eesti takistussõidule olnud edukad. ERL-i töö on aastatega muutunud tõhusamaks. On kujunenud professionaalsed võistluste korraldajad, koolitatakse ja atesteeritakse treenereid, edendatakse tööd järelkasvuga. 2012. aastal startis Eesti esimene noorratsanik Kätlin Sehver noorte Euroopa meistrivõistlustel Austrias. See kõik viitab sellele, et meie ratsasportlaste konkurentsivõime on rahvusvahelisel areenil kasvanud ning kaua tehtud töö noortega hakkab lõpuks vilja kandma.

Eestis korraldatakse huvitavaid võistlusi: alates 2002.aastast TIHS-d ja takistussõidusarja Palladium Cup, suvine rahvusvaheline suurvõistlus Rahvuste Karikas (Nations Cup) toimus Eestis esmakordselt 2003.aastal. Lisaks toimub igal aastal traditsiooniline MK-etapp ning 2010. aastal hakati korraldama Eestis esmakordselt kahenädalast võistlusarja „Ruila Kevadtuur“. FEI-s teatakse Eestit kui tegusat ja arenevat ratsutamiseriiki. Eesti takistussõitjad on tõusnud Kesk-Euroopa liigas esikolmikusse ja Baltimaade liidriks. 2009.aasta maikuus oli Rein Pill maailma takistussõidu edetabelis 71.kohal – see on kõrgeim koht Eesti takistussõidu ajaloo vältel. Kõik eelpool nimetatud saavutused ja kordaminekud annavad märku, et Eesti ratsasport on kanda kinnitamas suures ratsamaailmas.